

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

15 päivänä joulukuuta 2016*

Ennakkoratkaisupyyntö — Direktiivi 2000/35/EY — Maksuviivästysten torjuminen — Unionin tuomioistuimen toimivalta — Liiketoimi, joka on toteutettu ennen kuin Slovenian tasavalta liittyi Euroopan unioniin — Soveltamisala — Käsite ”kaupallinen toimi” — Käsite ”yritys” — Viivästyskoron enimmäismäärä

Asiassa C-256/15,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Vrhovno sodišče (ylin tuomioistuin, Slovenia) on esittänyt 19.3.2015 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 1.6.2015, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Drago Nemeč

vastaan

Slovenian tasavalta,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. L. da Cruz Vilaça, varapresidentti A. Tizzano (esittelevä tuomari) sekä tuomarit M. Berger, A. Borg Barthet ja E. Levits,

julkisasiamies: M. Bobek,

kirjaaja: hallintovirkkamies M. Aleksejev,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 4.5.2016 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Slovenian hallitus, asiamiehinnään N. Pintar Gosenca ja A. Vran,

— Latvian hallitus, asiamiehinnään A. Bogdanova ja I. Kalniņš,

— Euroopan komissio, asiamiehinnään M. Šimerdová ja M. Žebre,

kuultuaan julkisasiamiehen 28.7.2016 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: sloveeni.

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta 29.6.2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/35/EY (EYVL 2000, L 200, s. 35) tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Drago Nemeč ja Slovenian tasavalta ja jossa ensin mainittu vaatii sen vahingon korvaamista, joka hänelle aiheutui kansallisen lainsäädännön väitetystä yhteensoveltumattomuudesta direktiivin 2000/35 kanssa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Vuoden 2003 liittymisasiakirja

- 3 Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan liittymisehdoista ja niiden sopimusten mukautuksista, joihin Euroopan unioni perustuu, tehdyn asiakirjan (EUVL 2003, L 236, s. 33) (jäljempänä vuoden 2003 liittymisasiakirja) 2 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Alkuperäisten sopimusten määräykset sekä toimielinten ja Euroopan keskuspankin ennen liittymistä antamien säädösten säännökset ja määräykset sitovat uusia jäsenvaltioita liittymispäivästä alkaen, ja niitä sovelletaan näissä valtioissa kyseisissä sopimuksissa ja tässä asiakirjassa määrätyn edellytyksin.”

- 4 Kyseisen liittymisasiakirjan 54 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Uudet jäsenvaltiot toteuttavat toimenpiteet, jotka ovat tarpeen, jotta ne voisivat noudattaa liittymispäivästä alkaen EY:n perustamissopimuksen 249 artiklassa ja Euratomin perustamissopimuksen 161 artiklassa tarkoitettujen direktiivien ja päätösten säännöksiä ja määräyksiä, jollei 24 artiklassa tarkoitetuissa liitteissä tai tämän asiakirjan tai sen liitteiden muissa määräyksissä ole annettu muuta määräaikaa.”

Direktiivi 2000/35

- 5 Direktiivin 2000/35 johdanto-osan 7, 9, 10, 13 ja 16 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(7) Liian pitkistä maksuajoista ja maksuviivästyksistä aiheutuu liikeyrityksille ja erityisesti pienille ja keskisuurille yrityksille runsaasti hallinnollisia rasitteita ja kustannuksia. Lisäksi nämä ongelmat ovat merkittävä syy maksukyvyttömyydelle, joka vaarantaa yritysten toiminnan jatkuvuuden ja johtaa lukuisiin työpaikkojen menetyksiin.

--

- (9) Maksamista koskevat säännöt ja käytännöt vaihtelevat eri jäsenvaltioissa, mikä haittaa sisämarkkinoiden asianmukaista toimintaa.

(10) Tämä on vähentänyt huomattavasti jäsenvaltioiden välisiä liiketoimia. Tämä on ristiriidassa perustamissopimuksen 14 artiklan kanssa, sillä yrittäjillä olisi oltava mahdollisuus käydä kauppaa kaikkialla sisämarkkinoilla sellaisin edellytyksin, ettei rajat ylittäviin toimiin liity suurempia riskejä kuin kotimaan myyntiin. – –

--

(13) Tämän direktiivin olisi rajoitettava maksuihin, jotka suoritetaan korvauksena kaupallisista toimista, eikä sillä säännellä kuluttajien kanssa suoritettavia toimia, muihin maksuihin liittyviä korkoja, esimerkiksi shekki- ja vekselilakien nojalla suoritettavia maksuja eikä vahingonkorvauksena suoritettavia maksuja, mukaan lukien vakuutusyhtiöitten suorittamat maksut.

--

(16) Maksuviivästyks on sopimusrikkomus, joka on tehty velallisen kannalta taloudellisesti houkuttelevaksi useimmissa jäsenvaltioissa alhaisen viivästyskoron ja/tai hitaan perintämenettelyn vuoksi. Päätäväinen toiminta – – on tarpeen tämän suuntauksen kääntämiseksi ja sen varmistamiseksi, että maksuviivästyksen seuraukset ovat viivästyksiä torjuvia.”

6 Kyseisen direktiivin 1 artiklassa, jossa määritellään sen soveltamisala, säädetään seuraavaa:

”Tätä direktiiviä sovelletaan kaikkiin kaupallisista toimista korvauksena suoritettaviin maksuihin.”

7 Kyseisen direktiivin 2 artiklan 1 alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

1) ’kaupallisilla toimilla’ yritysten tai yritysten ja viranomaisten välisiä toimia, jotka johtavat tavaroiden toimittamiseen tai palvelujen suorittamiseen korvausta vastaan;

--

’yrityksellä’ organisaatiota sen harjoittaessa itsenäistä taloudellista tai ammattitoimintaansa, vaikka sitä harjoittaisi vain yksi henkilö.”

8 Direktiivin 2000/35 3 artiklan, jonka otsikko on ”Viivästyskorko”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että:

a) sopimuksessa määrättyä maksupäivää tai siinä määrätyn maksuajan päättymistä seuraavasta päivästä lukien on maksettava d alakohdan mukaista korkoa;

--

c) velkojalla on oikeus viivästyskorkoon, mikäli

i) velkoja on täyttänyt sopimukseen ja lakiin perustuvat velvoitteensa; ja

ii) velkoja ei ole saanut erääntynyttä määrää ajoissa, paitsi jos velallinen ei ole vastuussa viivästyksestä;

d) viivästyskorko ('lakisääteinen korko'), jota velallisella on velvollisuus maksaa, on Euroopan keskuspankin viimeisimpään perusrahoitusoperaatioonsa ennen kyseisen puolivuotiskauden ensimmäistä kalenteripäivää soveltama korko ('viitekorko') korotettuna vähintään seitsemällä prosenttiyksiköllä --, jollei sopimuksesta muuta johdu. Jäsenvaltiossa, joka ei osallistu talous- ja rahaliiton kolmanteen vaiheeseen, edellä tarkoitettuna viitekorkona pidetään kyseisen jäsenvaltion keskuspankin määräämää vastaavaa korkoa. --

--”

9 Kyseisen direktiivin 6 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 8 päivänä elokuuta 2002. --

--

3. Saattaessaan tätä direktiiviä kansallisen lainsäädännön osaksi jäsenvaltiot voivat jättää sen soveltamisalan ulkopuolelle:

--

b) sopimukset, jotka on tehty ennen 8 päivää elokuuta 2002 --

--”

Slovenian oikeus

Viivästyskorkoa koskevat säännökset

10 Sopimus oikeudellisista velvoitteista annetun lain (Zakon o obligacijskih razmerjih) 277 §:n 1 momentin mukaan velallisella on velvollisuus maksaa velkojalle pääoman lisäksi viivästyskorkoa, jollei hän ole maksanut velkaansa eräpäivänä.

11 Kyseinen laki korvattiin 1.1.2002 lukien velvoiteoikeudellisista suhteista annetulla lailla (Obligacijski zakonik, jäljempänä OZ). Tämän tuomion edellä olevassa kohdassa mainittu säännös oli otettu pääpiirteittäin tähän lakiin, jonka 376 §:llä oli otettu käyttöön uusi sääntö, jonka mukaan viivästyskoron kertyminen lakkaa, kun erääntyneen ja maksamattoman koron määrä on yhtä suuri kuin pääoma (jäljempänä ne ultra alterum tantum -sääntö)

Elinkeinotoimintaa koskevat säännökset

12 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että luonnollisen henkilön harjoittamaa itsenäistä taloudellista toimintaa säänneltiin pääasiassa merkityksellisten tosiseikkojen tapahtuma-aikaan kesäkuussa 1993 elinkeinotoimintaa koskevan lain (Obrtni Zakon) tuolloin voimassa olleessa versiossa. Kyseisen lain, jota on sittemmin muutettu, mukaan luonnolliset henkilöt saivat harjoittaa taloudellista toimintaa itsenäisinä elinkeinonharjoittajina vain, jos heillä oli toimivaltaisen viranomaisen myöntämä lupa, jossa mainittiin luvan kohteena oleva toiminta.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 13 Nmecillä on 8.11.1989 lähtien ollut lupa harjoittaa itsenäistä elinkeinotoimintaa, joka liittyy mekaanisten osien sorvaamiseen ja hitsaustöihin. Kesäkuussa 1993 hän teki Murska Sobotan Gasilsko Društvo (Murska Sobotan vapaapalokunta, jäljempänä vapaapalokunta) kanssa sopimuksen siitä, että hän antaisi vuokralle säiliöauton veden kuljettamiseksi kuivuuskausina.
- 14 Nmec nosti vuonna 1996 kanteen vapaapalokuntaa vastaan vaatien, että tämä velvoitettaisiin edellä mainitun sopimuksen perusteella maksamaan hänelle 17 669,51 euroa.
- 15 Višje sodišče v Mariboru (Mariborin muutoksenhakutuomioistuin, Slovenia) velvoitti 17.2.2010 antamallaan ratkaisulla vapaapalokunnan maksamaan 15 061,44 euron suuruisen määrän sille ajanjaksolta 25.3.1996–31.12.2001 laskettavine laillisine viivästyskorkeineen. Kyseinen tuomioistuin hylkäsi sitä vastoin vaatimuksen viivästyskoron maksamisesta 1.1.2002, jolloin ne ultra alterum tantum -sääntö tuli voimaan, lähtien. Sen koron määrä, joka oli maksettava 31.12.2001 mennessä, ylitti nimittäin jo pääoman määrän.
- 16 Vapaapalokunta maksoi 18.5.2010 kyseisen päätöksen nojalla maksettavan summan.
- 17 Koska Nmec katsoi, ettei ne ultra alterum tantum -sääntö sovellu yhteen direktiivin 2000/35 kanssa ja että Višje sodišče v Mariboru oli ollut väärässä hylätessään vaatimuksen viivästyskoron maksamisesta ajanjaksolta 1.1.2002–18.5.2010, hän nosti Slovenian tasavaltaa vastaan kanteen, jossa hän vaati kyseisestä yhteensoveltumattomuudesta aiheutuneen vahingon korvaamista. Sen jälkeen kun ensimmäisen asteen tuomioistuin oli 18.5.2011 tekemällään ratkaisulla hylännyt mainitun kanteen ja kun mainittu ratkaisu oli muutoksenhakuasteessa pysytetty 24.1.2012 tehdyllä ratkaisulla siitä syystä, ettei kyseistä direktiiviä voitu soveltaa pääasian tosiseikkoihin, Nmec pani vireille kassaatiovalituksen ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa Vrhovno sodiščessa (ylin tuomioistuin, Slovenia).
- 18 Viimeksi mainittu tuomioistuin on epävarma siitä, kuuluuko pääasiassa kyseessä oleva sopimus direktiivin 2000/35 aineelliseen soveltamisalaan. Erityisesti se pohtii, tekikö Nmec tämän sopimuksen kyseisen direktiivin 2 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettuna ”yrityksenä” eli itsenäistä taloudellista toimintaa tai ammattitoimintaa harjoittavana organisaationa, jolloin kyseinen sopimus olisi tässä samassa säännöksessä tarkoitettu ”kaupallinen toimi” ja kuuluisi näin ollen kyseisen direktiivin soveltamisalaan. Vaikka pääasiassa kyseessä oleva sopimus liittyi taloudelliseen toimintaan ja siitä laadittiin lasku, se ei kuitenkaan liittynyt mekaanisten osien sorvaamiseen eikä hitsaustöihin, joiden osalta Nmecillä on lupa harjoittaa itsenäistä elinkeinotoimintaansa.
- 19 Jos tähän vastataan myöntävästi, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii myös, soveltuuko OZ:n 376 §:ssä säädetty ne ultra alterum tantum -sääntö yhteen direktiivin 2000/35 kanssa.
- 20 Tässä tilanteessa Vrhovno sodišče on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
  - ”1) Onko direktiivin 2000/35 2 artiklan 1 alakohdan kolmatta alakohtaa tulkittava siten, että järjestelmässä, jossa luonnolliselle henkilölle annetaan taloudellisen toiminnan harjoittamista varten lupa, jossa mainitaan toiminta, johon kyseinen lupa myönnetään, kysymys ei ole edellä mainitussa direktiivin säännöksessä tarkoitettua yrityksestä eikä siten myöskään siinä tarkoitettua kaupallisesta toimesta, jos maksuviivästyksen johtanut toimi koskee toimintaa, joka ei kuulu luvan piiriin?

Jos edellä olevaan kysymykseen vastataan kieltävästi:

- 2) Onko direktiivin 2000/35 2 artiklan 1 alakohdan kolmatta alakohtaa tulkittava siten, että luonnollista henkilöä pidetään yrityksenä ja että maksuviivästykseen johtanut toimi on edellä mainitussa säännöksessä tarkoitettu kaupallinen toimi, jos kysymys on toimesta, joka ei kuulu kyseisen luonnollisen henkilön rekisteröidyn toiminnan alaan mutta on saanut alkunsa toiminnasta, joka voisi luonteensa puolesta olla taloudellista toimintaa, ja tästä toimesta on laadittu lasku, ja
- 3) onko sääntö, jonka mukaan viivästyskoron kertyminen lakkaa, kun eräänntyneiden ja maksamattomien korkojen määrä on yhtä suuri kuin pääoma (ne ultra alterum tantum -sääntö), direktiivin 2000/35 säännösten vastainen?”

Unionin tuomioistuimen toimivalta

- 21 Slovenian hallitus ja komissio ovat unionin tuomioistuimessa pidetyssä istunnossa väittäneet, ettei tämä ole toimivaltainen vastaamaan ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kysymyksiin. Pääasiassa on näet kyse seikoista, jotka tapahtuivat ennen kuin Slovenian tasavalta liittyi Euroopan unioniin (1.5.2004) ja jotka ovat tuottaneet kaikki vaikutuksensa ennen kyseistä ajankohtaa.
- 22 Tältä osin on syytä todeta, että pääasiassa kyseessä oleva sopimus on tosin tehty kesäkuussa 1993 ja että käsiteltävän asian taustalla ovat siis seikat, jotka tapahtuivat ennen kuin Slovenian tasavalta liittyi unioniin.
- 23 Nämä seikat ovat kuitenkin edelleen tuottaneet vaikutuksia kyseisen liittymisen jälkeen. Nemecin velkoman viivästyskoron perustana ollut pääsaatava oli maksamatta 18.5.2010 asti, jolloin vapaapalokunta sen maksoi, ja Nemecin nostamassa kanteessa vaaditaan nimenomaan korvaamaan vahinko, jonka hän väittää itselleen aiheutuneen sen vuoksi, että Višje sodišče v Mariboru hylkäsi hänen vaatimuksensa viivästyskoron maksamisesta ajanjaksolta 1.1.2002–18.5.2010.
- 24 Liittymisasiakirjan 2 ja 54 artiklassa määrätään, että alkuperäisten sopimusten määräykset sekä toimielinten ennen liittymistä antamien säädösten säännökset ja määräykset sitovat uusia jäsenvaltioita liittymisestä alkaen ja että niitä sovelletaan näissä valtioissa kyseisissä sopimuksissa ja tässä asiakirjassa määrätyin edellytyksin.
- 25 Lisäksi unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti uutta sääntöä sovelletaan – jollei poikkeuksesta ole säädetty – välittömästi vanhan säännön voimassa ollessa syntyneen tilanteen tuleviin vaikutuksiin. Unionin tuomioistuin on kyseistä periaatetta soveltaessaan katsonut, että jollei jäsenvaltion liittymisehtoja koskevassa asiakirjassa ole esitetty täsmennyksiä tietyn unionin oikeussäännön soveltamisesta, sen on katsottava olevan välittömästi sovellettava ja sitovan kyseistä jäsenvaltiota tämän liittymisajankohdasta lähtien, joten sitä sovelletaan ennen kyseistä liittymistä syntyneiden tilanteiden tuleviin vaikutuksiin (ks. vastaavasti tuomio 12.11.2009, Elektrownia Pątnów II, C-441/08, EU:C:2009:698, 32 kohta; tuomio 22.12.2010, komissio v. Puola, C-385/08, ei julkaistu, EU:C:2010:801, 29 kohta ja tuomio 21.12.2011, Ziolkowski ja Szeja, C-424/10 ja C-425/10, EU:C:2011:866, 57 kohta).
- 26 Vuoden 2003 liittymisasiakirjassa ei ole yhtään erityistä säännöstä, joka koskisi juuri direktiivin 2000/35 soveltamista Slovenian tasavaltaan. Siitä on näin ollen tullut kyseiseen jäsenvaltioon nähden välittömästi sovellettava ja sitova siitä ajankohdasta lukien, jona tämä liittyi unioniin, ja sitä voidaan kyseisestä ajankohdasta lähtien soveltaa sellaisten ennen kyseistä liittymistä syntyneiden tai tapahtuneiden tilanteiden tuleviin vaikutuksiin, joista pääasiassa on kyse.

- 27 Edellä lausutusta seuraa, että koska pääasiassa voidaan soveltaa unionin oikeutta, unionin tuomioistuin on toimivaltainen vastaamaan ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Kaksi ensimmäistä kysymystä

- 28 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy kahdella ensimmäisellä kysymyksellään, jotka on syytä tutkia yhdessä, pääasiallisesti, onko direktiivin 2000/35 2 artiklan 1 alakohtaa tulkittava siten, että luonnollista henkilöä, jolla on lupa harjoittaa itsenäistä elinkeinotoimintaa, on pidettävä kyseisessä säännöksessä tarkoitettuna ”yrityksenä”, joten tämän kolmannen kanssa tekemä toimi on samassa säännöksessä tarkoitettu ”kaupallinen toimi”, olettaen, että kyseinen toimi – vaikka se ei ole missään yhteydessä kyseisessä luvassa tarkoitettuihin toimintoihin – liittyy taloudelliseen toimintaan.
- 29 Jotta näihin kysymyksiin voitaisiin vastata, on syytä aluksi täsmentää, että vaikka jäsenvaltioilla oli direktiivin 2000/35 6 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaisesti lupa tätä direktiiviä kansallisen lainsäädännön osaksi saattaessaan jättää sen soveltamisalan ulkopuolelle ennen 8.8.2002 tehdyt sopimukset, ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee kuitenkin, ettei Slovenian tasavalta ole käyttänyt tätä mahdollisuutta, minkä Slovenian hallitus on unionin tuomioistuimessa pidetyssä istunnossa vahvistanut.
- 30 Esitettyjen kysymysten osalta on syytä muistuttaa, että direktiivin 2000/35 1 artiklan mukaan kyseistä direktiiviä sovelletaan kaikkiin kaupallisista toimista korvauksena suoritettaviin maksuihin. Saman direktiivin 2 artiklan 1 alakohdan ensimmäisessä alakohdassa määritellään käsite ”kaupalliset toimet” siten, että sillä tarkoitetaan yritysten tai yritysten ja viranomaisten välisiä toimia, jotka johtavat tavaroiden toimittamiseen tai palvelujen suorittamiseen korvausta vastaan, ja kyseisen direktiivin 13 perustelukappaleessa täsmennetään tältä osin, ettei kyseinen käsite kata muun muassa kuluttajien kanssa suoritettavia toimia. Saman direktiivin 2 artiklan 1 alakohdan kolmannen alakohdan mukaan kyseisessä direktiivissä tarkoitettuna ”yrityksenä” pidetään organisaatiota sen harjoittaessa itsenäistä taloudellista toimintaansa tai ammattitoimintaansa, vaikka sitä harjoittaisi vain yksi henkilö.
- 31 Lisäksi direktiivin 2000/35 7, 10 ja 16 perustelukappaleesta ilmenee, että sillä pyritään parantamaan sisämarkkinoiden asianmukaista toimintaa suojelemalla yrittäjiä ja etenkin pieniä ja keskiuuria yrityksiä maksuviivästyksiltä.
- 32 Kyseistä direktiiviä ei näin ole tarkoitettu sovellettavaksi mihin tahansa toimiin, jotka johtavat tavaroiden toimittamiseen tai palvelujen suorittamiseen korvausta vastaan, kuten yksityishenkilöiden päivittäin suorittamiin yksittäisiin toimiin.
- 33 Tästä seuraa, ettei se, että henkilö suorittaa taloudelliseen toimintaan liittyvän toimen, esimerkiksi vuokraa esineen kolmannelle, riitä siihen, että tämä toimi kuuluisi käsitteen ”yritys” alaan ja että sitä pidettäisiin kyseisen direktiivin 2 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettuun tavoin ”kaupallisena”. Lisäksi vaaditaan, että kyseinen henkilö toimii organisaationa tällaista itsenäistä toimintaa tai ammattitoimintaa harjoittaessaan.
- 34 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 82 kohdassa pääasiallisesti todennut, kyseinen vaatimus edellyttää sitä, että kyseinen henkilö, kansallisen oikeuden mukaisesta muodosta ja oikeudellisesta asemasta riippumatta, harjoittaa kyseistä toimintaa jäsennellyllä ja jatkuvalla tavalla, joten kyseinen toiminta ei siis voi rajoittua yksittäiseen ja erilliseen suoritukseen, ja sitä, että asianomainen toimi liittyy mainittuun toimintaan.

- 35 Yhtäältä – ja toisin kuin komissio väittää – direktiivin 2000/35 2 artiklan 1 alakohdasta ei sitä vastoin seuraa, että kyseisen toiminnan olisi välttämättä oltava asianomaisen henkilön pääasiallista taloudellista toimintaa tai ammattitoimintaa taikka että sen olisi liityttävä kyseiseen toimintaan.
- 36 Toisaalta – ja toisin kuin Slovenian hallitus ja komissio väittävät – se, pidetäänkö henkilöä kyseisessä säännöksessä tarkoitettuna ”yrityksenä”, ei voi riippua siitä, ovatko toimivaltaiset kansalliset viranomaiset myöntäneet luvan asianomaisen toiminnan harjoittamiseen.
- 37 Näin siis sellaisessa kansallisessa järjestelmässä, jossa edellytykseksi sille, että luonnollinen henkilö voi harjoittaa taloudellista toimintaa tai ammattitoimintaa elinkeinonharjoittajana taikka itsenäisenä yrittäjänä, on asetettu luvan myöntäminen, luonnollista henkilöä, joka on tällaisen luvan haltija, ei voida sulkea käsitteen ”yritys” ulkopuolelle eikä tämän suorittamia toimia käsitteen ”kaupallinen toimi” ulkopuolelle pelkästään sillä perusteella, että nämä toimet liittyvät muuhun kuin kyseisessä luvassa tarkoitettuun itsenäiseen taloudelliseen toimintaan tai ammattitoimintaan taikka että nämä liittyvät viimeksi mainittua laajempaan itsenäiseen taloudelliseen toimintaan tai ammattitoimintaan.
- 38 Päinvastaisella tulkinnalla päädyttäisiin nimittäin siihen, että näiden käsitteiden ulottuvuus riippuisi kustakin kansallisesta oikeudesta ja tarkemmin ottaen siitä järjestelmästä, jonka kukin jäsenvaltio on ottanut käyttöön itsenäisen taloudellisen toiminnan tai ammattitoiminnan harjoittamista varten. Sekä unionin oikeuden yhtenäistä soveltamista että yhdenvertaisuusperiaatetta koskevista vaatimuksista johtuu, että koska direktiivin 2000/35 2 artiklan 1 alakohdassa ei viitata kansalliseen oikeuteen, käsitteitä ”yritys” ja ”kaupallinen toimi” on tulkittava itsenäisesti ja yhtenäisesti (ks. analogisesti tuomio 29.9.2015, Gmina Wrocław, C-276/14, EU:C:2015:635, 25 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 39 Lisäksi – ja kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 90 kohdassa todennut – tulkinta, jolla päädyttäisiin siihen, että käsitteen ”yritys” ulottuvuus ja näin direktiivin 2000/35 henkilöllinen ja aineellinen soveltamisala riippuisi siitä, ovatko jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset myöntäneet luvan asianomaisen toiminnan harjoittamiseen, olisi vastoin kyseisen direktiivin kymmenennestä perustelukappaleesta ilmenevää päämäärää, jona on helpottaa liiketoimien suorittamista jäsenvaltioiden välillä. Muiden jäsenvaltioiden yritysten tai viranomaisten olisi näet järjestelmällisesti tarkistettava, liittykö kyseinen toimi toimintaan, johon mainittu lupa on myönnetty, määrittääkseen, kuuluuko se direktiivin 2000/35 soveltamisalaan, millä saatettaisiin rajoittaa tai haitata rajat ylittäviä toimia.
- 40 Tästä seuraa, että vaikka se seikka, että asianomainen henkilö on suorittanut toimen siinä toiminnassaan, johon hänelle on myönnetty lupa, voidaan muiden seikkojen ohella ottaa huomioon tarkistettaessa, onko kyseinen henkilö toiminut direktiivin 2000/35 2 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettuna ”yrityksenä”, tämä seikka ei voi olla ratkaiseva.
- 41 Kaikki yksittäistapaukseen liittyvät seikat on näin otettava huomioon päätettäessä, toimiiko henkilö tässä ominaisuudessa – eli kuten tämän tuomion 34 kohdassa on esitetty, harjoittaako hän itsenäistä taloudellista toimintaa tai ammattitoimintaa jäsennellyllä ja jatkuvalla tavalla – ja ovatko hänen suorittamansa toimet näin ollen kaupallisia kyseisessä säännöksessä tarkoitettuun tavoin.
- 42 Tällaisia seikkoja ovat erityisesti se, että kyseinen henkilö toimii kauppa- tai ammattinimellään, ja se, että suoritetusta toimesta laaditaan lasku.
- 43 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on edellä esitettyjen seikkojen valossa määritettävä, tekikö NemeC tässä tapauksessa pääasiassa kyseessä olevan sopimuksen direktiivin 2000/35 2 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettuna ”yrityksenä”.
- 44 Kaikki edellä lausuttu huomioon ottaen kahteen ensimmäiseen kysymykseen on vastattava niin, että direktiivin 2000/35 2 artiklan 1 alakohtaa on tulkittava siten, että luonnollista henkilöä, jolla on lupa harjoittaa itsenäistä elinkeinotoimintaa, on pidettävä kyseisessä säännöksessä tarkoitettuna ”yrityksenä” ja että hänen suorittamaansa toimea on pidettävä tässä samassa säännöksessä tarkoitettuna

”kaupallisena toimena”, jos kyseinen toimi – vaikkei se liittyisikään mainitussa luvassa tarkoitettuun toimintaan – liittyy jäsenmäärä ja jatkuvalla tavalla harjoitettavaan itsenäiseen taloudelliseen toimintaan tai ammattitoimintaan, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on kaikki kyseistä yksittäistapausta koskevat seikat huomioon ottaen tarkistettava.

Kolmas kysymys

- 45 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy kolmannella kysymyksellään pääasiallisesti, onko direktiiviä 2000/35 tulkittava siten, että se on esteenä OZ:n 376 §:n kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa säädetään, että erääntyneen ja maksamattoman viivästyskoron kertyminen lakkaa, kun koron määrä on yhtä suuri kuin pääoma.
- 46 Jotta tähän kysymykseen voitaisiin vastata, ensin on syytä muistuttaa, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan direktiivillä 2000/35 ei yhdenmukaisteta kattavasti kaikkia kaupallisiin toimiin liittyviä maksuviivästyksiä koskevia sääntöjä (tuomio 26.10.2006, komissio v. Italia, C-302/05, EU:C:2006:683, 23 kohta; tuomio 3.4.2008, 01051 Telecom, C-306/06, EU:C:2008:187, 21 kohta ja tuomio 11.9.2008, Caffaro, C-265/07, EU:C:2008:496, 15 kohta).
- 47 Erityisesti on todettava, ettei kyseisellä direktiivillä yhdenmukaisteta kaikkia viivästyskorkoon liittyviä seikkoja. Sen 3 artiklalla nimittäin säännellään vain tiettyjä näistä seikoista eli oikeutta vaatia viivästyskorkoa maksuviivästyksen johdosta, ajankohtaa, jona tämä korko on maksettava, korkotasoa, velkojan oikeutta vaatia velalliselta korvausta maksuviivästyksestä aiheutuneista perintäkuluista ja velkojan kannalta selvästi kohtuuttomien sopimusehtojen käytöstä aiheutuvia seurauksia.
- 48 Direktiivissä 2000/35 ei sitä vastoin anneta viivästyskoron kertymisajanjaksoa tai sen enimmäismäärää koskevia sääntöjä.
- 49 Jäsenvaltiot ovat näin ollen edelleen vapaita sääntelemään tätä kysymystä, kuitenkin edellyttäen, etteivät ne sivuuta direktiivillä 2000/35 asetettuja päämääriä eivätkä poista siltä sen tehokasta vaikutusta (ks. analogisesti tuomio 14.9.2016, Pérez López, C-16/15, EU:C:2016:679, 59 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 50 Tältä kannalta katsoen on syytä korostaa, että kyseisen direktiivin tarkoituksena on pääasiallisesti, kuten sen 7 ja 16 perustelukappaleesta ilmenee, maksuviivästyksen torjuminen muun muassa välttämällä se, että niistä tehtäisiin velallisen kannalta taloudellisesti houkuttelevia, ja velkojien suojeleminen tällaisilta viivästyksiltä.
- 51 Slovenian hallitus väittää Latvian hallituksen tukemana, ettei OZ:n 376 §:ssä säädetty ne ultra alterum tantum -sääntö ole näiden päämäärien vastainen. Päinvastoin kyseisellä säännöllä turvataan niiden mukaan viivästyskoron tehtävä, jona on nimenomaan velallisen kannustaminen noudattamaan maksuvelvollisuuttaan eikä edun suomisen velkojalle. Kyseisen säännön avulla voidaan nimittäin velkojaa samalla suojella välttää se, että kertyneen viivästyskoron määrä nousee niin suureksi, että siitä aiheutuu velalliselle kohtuuttoman suuri velka, joka luo näin velkojan ja velallisen välille epäoikeudenmukaisen ja suhteettoman tilanteen, joka voi johtaa viimeksi mainitun maksukyvyttömyyteen.
- 52 Tältä osin on tosin korostettava, että tällaisella säännöllä, jonka mukaan viivästys korko ei saa ylittää pääoman määrää, saatetaan tosin rajoittaa tällaisen koron maksamiseen liittyvää ehkäisevää vaikutusta.
- 53 Tällaisen enimmäismäärän asettamisella ei kuitenkaan päädytä kyseenalaistamaan direktiivillä 2000/35 tavoiteltua päämäärää, jona on velkojien suojeleminen, eikä poistamaan siltä sen tehokasta vaikutusta.

- 54 Ne ultra alterum tantum -säännöllä ei nimittäin aiheuteta viivästyskoron määrän rajoittumista siinä määrin, että sillä tehtäisiin aineellisesti tehottomaksi kyseisen direktiivin 3 artiklan 1 kohdan a–c alakohdassa säädetty velkojan oikeus vaatia tällaista korkoa maksuviivästystapauksessa tai että sillä poistettaisiin kyseisen koron kaikenlainen ehkäisevä vaikutus velalliseen. Mainittu sääntö ei myöskään vaikuta sovellettavaan viivästyskorkotasoon, jonka on vastattava direktiivin 3 artiklan 1 kohdan d alakohdassa säädettyä tasoa.
- 55 Toisaalta – ja kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 66 ja 67 kohdassa pääasiallisesti todennut – on katsottava, että kansallinen lainsäätäjät voi oman harkintavaltansa perusteella katsoa, että oli syytä luoda tasapaino yhtäältä velkojen suojelua koskevan päämäärän ja toisaalta sen tarpeen välille, joka liittyy velallisen kohtuuttoman velkaantumisen välttämiseen. Kyseistä harkintavaltaa käyttäessään kyseinen lainsäätäjät voi katsoa, että ne ultra alterum tantum -säännön kaltainen sääntö oli asianmukainen keino kyseisen päämäärän saavuttamiseksi.
- 56 Tällaista sääntöä ei myöskään ole tutkittava erillisenä vaan siinä asiayhteydessä, johon se kuuluu. Tällöin on syytä ottaa huomioon myös muut maksuviivästykseen sovellettavat kansallisen oikeuden säännökset.
- 57 Slovenian hallitus on tässä suhteessa selvittänyt erityisesti OZ:n 380 §:ää, jolla taataan, että velkojalle, jolle on maksuviivästyksestä aiheutunut perityn koron määrän ylittävä vahinko, myönnetään erotuksen kattava korvaus.
- 58 Kansallinen lainsäätäjät voi kyseistä harkintavaltaa käyttäessään katsoa, että tällainen säännös – yhdessä kaikkien direktiivissä 2000/35 säädettyjen sääntöjen kanssa – oli omiaan takaamaan velkojen suojelun maksuviivästyksiltä.
- 59 Kaiken edellä lausutun nojalla kolmanteen kysymykseen on vastattava niin, että direktiiviä 2000/35 on tulkittava siten, ettei se ole esteenä OZ:n 376 §:n kaltaiselle kansalliselle säännökselle, jossa säädetään, että eräänntyneen ja maksamattoman viivästyskoron kertyminen lakkaa, kun sen määrä on yhtä suuri kuin pääoma.

Oikeudenkäyntikulut

- 60 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (viides jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta 29.6.2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/35/EY 2 artiklan 1 alakohtaa on tulkittava siten, että luonnollista henkilöä, jolla on lupa harjoittaa itsenäistä elinkeinotoimintaa, on pidettävä kyseisessä säännöksessä tarkoitettuna ”yrityksenä” ja että hänen suorittamaansa toimea on pidettävä tässä samassa säännöksessä tarkoitettuna ”kaupallisena toimena”, jos kyseinen toimi – vaikkei se liittyisikään mainitussa luvassa tarkoitettuun toimintaan – liittyy jäsennellyllä ja jatkuvalla tavalla harjoitettavaan itsenäiseen taloudelliseen toimintaan tai ammattitoimintaan, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on kaikki kyseistä yksittäistapausta koskevat seikat huomioon ottaen tarkistettava.**

- 2) **Direktiiviä 2000/35 on tulkittava siten, ettei se ole esteenä velvoiteoikeudellisista suhteista annetun lain (Obligacijski zakonik) 376 §:n kaltaiselle kansalliselle säännökselle, jossa säädetään, että erääntyneen ja maksamattoman viivästyskoron kertyminen lakkaa, kun sen määrä on yhtä suuri kuin pääoma.**

Allekirjoitukset